

Нечіпор С. В., Будняк А. В.

Українська інженерно-педагогічна академія

АСПЕКТИ ДИЗАЙН-ПРОЄКТУВАННЯ ЖІНОЧИХ СУКОНЬ,
ВИГОТОВЛЕНИХ У ТЕХНІЦІ «ІРЛАНДСЬКЕ МЕРЕЖИВО»УДК 746.43
ID ORCID 0000-0003-3497-9889
DOI 10.33625/2409-2347-2020-2-35-44

Нечіпор С., Будняк А. Аспекти дизайн-проектвання жіночих суконь, виготовлених у техніці «ірландське мереживо». У статті розглянуто історичні аспекти створення та розвитку ірландського мережива як виду старовинного ремесла. На основі аналізу особливостей сучасних інтерпретацій давньої техніки та способів виготовлення виробів розроблено структурну схему формування мереживного полотна в стилі сучасного ірландського мережива. Наведено результати експерименту щодо особливостей підготовки елементів мереживного полотна до з'єднання. Визначено особливості трансформації конструктивної основи виробу з урахуванням можливості майбутньої деформації полотна під впливом загальної маси виробу. Розроблено структуру етапів дизайн-проектвання в'язаної сукні. Виконано практичне втілення дизайн-проекту у вигляді весільної сукні, в'язаної гачком з використанням техніки «ірландське мереживо».

Ключові слова: в'язана сукня, дизайн-проектвання, ірландське мереживо, мереживне полотно, мотив, формування.

Нечіпор С., Будняк А. Аспекты дизайн-проектирования женских платьев, изготовленных в технике «ирландское кружево». В статье рассмотрены исторические аспекты создания и развития ирландского кружева как вида старинного ремесла. На основании анализа современных особенностей древней техники и способов изготовления изделий разработана структурная схема формирования кружевного полотна в стиле современного ирландского кружева. Приведены результаты эксперимента по подготовке элементов кружевного полотна к соединению. Определены особенности трансформации конструктивной основы изделия с учетом возможности будущей деформации полотна под воздействием общей массы изделия. Разработана структура этапов дизайн-проектирования вязаного платья. Выполнено практическое воплощение дизайн-проекта в виде свадебного платья, вязанного крючком с использованием техники «ирландское кружево».

Ключевые слова: вязаное платье, дизайн-проектирование, ирландское кружево, кружевное полотно, мотив, формообразование.

Nechipor S., Budnyak A. Aspects of designing women's dresses made using "Irish Lace" technique

Background. Among the many types of hand-knitting, crocheted lace takes an important place. Contemporary fashion for such lace tends to the time consuming but rather elegant Irish lace. There has been a growing interest in handmade products in recent years with clearly followed trend of interest in knitwear made by this technique. Crocheted Irish lace is the most valued. Due to the large number of interconnected elements each product is unique, which is the main value of this craft.

Objectives. The purpose of this article is to study the state of the fashion industry in the segment of modern Irish lace; to find ways to make knitted products in accordance with aesthetic, ergonomic and performance requirements; to

provide practical guidance on transforming a knit fabric base that would allow remote method of production without try-on.

The article deals with the historical aspects of the creation and development of Irish Lace as a type of ancient craft. The peculiarities of modern interpretations of ancient techniques and methods of their implementation are analyzed. The result of the analysis is noted in form of a structural diagram of the lace web design in the style of modern Irish lace. The authors analyzed the stylistics of well-known brands created by renowned masters of Irish lace (Olga-Anastasia, Annora, DeLace, Victoria Fashion). The modern electronic trading platforms and social networks, where the achievements in the manufacture of products by the modern technique of Irish lace are published, are analyzed. The peculiarities of the creation of lace elements, the sequence and the ways of joining the elements, the tools and materials, the peculiarities of shaping by the analysis of customer reviews, the publications of the masters, their own practical experience are studied.

Results. To test the hypothesis of the necessity of washing motifs of knitted products the authors conducted two experimental studies, which consisted in comparing the area of motifs before and after the experiment. The change in linear dimensions was determined separately by the total area of the prepared test knits before and after washing at a certain temperature and subsequent ironing of the dried sample.

The results of the experiment showed that the coefficient of shrinking of cotton yarn has the same overall tendency to increase as the washing temperature rises. This allows to make a well-grounded conclusion that in order to preserve the shape of the knit product, elements should be properly prepared before joining via washing at the maximum possible temperature for this type of yarn, drying and steaming each of the motifs.

The authors provided practical recommendations on the peculiarities of transformation of the structural basis of the product, taking into account the possibility of future deformation of the web under the influence of the total mass of the product. The aspects of lace fabric shaping in the style of modern Irish lace and the structure of the design stages of crocheted dress are defined.

It is proposed to divide the overall design into four stages: preliminary, design, technological and final.

The preliminary stage begins with the search for a creative source through analysing the experience in manufacturing of similar works. Detailing the sketch is carried out through identifying the locations of the lace elements on the sketch and further on the product canvas.

The design stage consists of the basic design drawing and making changes taking into account possible deformation of the web which combines the elements. Model changes needed in structural basis of the product are based on a detailed sketch and performed according to the proportion. They make the basis for the manufacture of product patterns.

The technological stage is based on the design and production of the lace elements. They are arranged according to a detailed sketch on the pattern. When using a dummy, items can be placed either on it or on a fabric curve up. When using a tablet, items are placed on paper curves and are further combined with each other on a surface.

The final stage involves stuffing the ends of the threads into work elements, quality control of the web, additional strengthening of the product edges and steaming. Finishing works are executed if any furnishings or accessories are present.

Conclusions. The above study has theoretical and practical implications. The following topics have been developed: systematization of data on the formation of lace fabric in the style of modern Irish lace; design stages of crochet dress; the ways of deformation processes reduction of lace products in the process of their design and production are offered. Taking into account the specific features of the study, a practical design of a wedding dress crocheted using the Irish Lace technique has been made.

The results, which consist of molding technology of seamless product elements joining and combinatorial means of production of knitwear made using “Irish Lace” technique, may form the basis of further research.

Keywords: knit dress, design, Irish lace, lace fabric, motif, shaping.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Серед багатьох видів ручного в'язання гачковане мереживо займає досить вагоме місце. Сучасна мода на таке мереживо часто схиляється до виготовлення трудомісткого, але досить ошатного ірландського мережива.

У різних куточках планети ремесло виникло та розвивалось під впливом тих чи інших умов, і це у свою чергу впливало на розвиток унікальних технік. Незважаючи на появу в'язальних верстаків у XVI столітті та технічний прогрес, розвиток швейної промисловості в сьогоденні, ремесла в усі часи цінувались та мали попит. Так, серед продукції усіх видів ремесел в'язане гачком мереживо за ірландською технікою цінується чи не найбільше. За рахунок великої кількості з'єднаних між собою окремих елементів кожен виріб виходить унікальним — у цьому й полягає основна цінність такого ремесла.

Вироби, виконані в техніці ірландського мережива, вражають своєю красою та вишуканістю. Сучасні сукні, в'язані гачком, можуть бути як монохромні, так і з використанням багатої кольорової гами.

Донедавна знали про ірландське мереживо зовсім мало. Лише окремі майстри могли його виготовляти. Проте поступово цей вид мистецтва набув великої популярності. У цій техніці працюють такі видатні майстрині, як О. Величко, М. Горохович, О. Захар'їна, М. Михальчук, К. Орлова, А. Хлавнович, М. Шеїна (Україна), А. Вертен (Італія), А. Атаманчук, О. Ейхельберг, М. Попова, Г. Пятова (Росія), В. Монторо (Бразилія), О. Старостіна (Білорусь) та інші.

Таке мереживо використовується для створення моделей не лише поодинокими майстрами, а й відомим Будинком моди Dior. Зустрічаються сукні зі старовинного ірландського мережива і в кінофільмах, наприклад «Коко до Шанель», «Пригоди Арсена Люпена». На сьогодні є багато відомих майстринь, які працюють з використанням техніки «ірландське мереживо», створюючи шедеври мистецтва. Тобто одяг із ручного в'язаного мережива неабияк популярний і в наші часи. Це і стало причиною вибору теми нашого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання даної проблеми. Перші свідчення про ірландське мереживо сягають XIV століття. Є джерела, які свідчать, що таке мереживо створили ірландські моряки, котрі під час подорожей нудьгували за природою суходолу, вив'язуючи квіти та листочки. Після приїзду вони поєднували елементи в мереживо, з якого створювались вироби [2]. На даний час правдивість цієї легенди не доведена.

Орієнтовно з початку XVIII століття виготовлення мережива почали займатись бідні жінки у різних містечках Ірландії. Для виготовлення такого мережива не потрібно вкладати багато коштів у початок справи — лише гачок та моток бавовняної або лляної пряжі, яка тоді була натурального білого чи бежевого відтінку. Так молоді ірландки, у яких вистачало терпіння для цієї роботи, могли підтримувати свою сім'ю в складні часи. Мереживо вважалося предметом розкоші, яке використовували для оздоблення весільних суконь, церковних шат [11].

В Ірландії було створено кілька шкіл мереживництва, кожна з яких славилася своїми особливими підходами до виготовлення ажурних виробів. Найвибагливіші замовниці розрізняли особливості й замовляли саме той вид, який більше припав до душі. Наприклад, розрізняли мереживо Carrickmacross (графство Монаган), Kenmare (графство Керрі), Youghal (графство Корк) та ін. [5]. Однак майже всі види походили від венеційського мережива і виготовлялися голкою.

Винахід способу виготовлення виробів гачком у техніці «ірландського мережива» належить Рієго де Бланкардье. Вона розробила техніку виготовлення гачкованого мережива, яке було подібне до венеційського, але виготовлялося швидше (орієнтовно удесятеро).

1846 року Рієго де Бланкардье видала першу книжку ірландських зразків в'язання гачком. Нова техніка припала до душі багатьом майстриням. Вона швидко поширилась. Незабаром багато сімей були зайняті в'язанням такого мережива. Особливістю такого способу є використання окремих елементів, які виготовляються кожен осібно, а потім з'єднуються між

собою сіточкою. Кожен з учасників процесу виготовлення виконував окремі елементи відповідно до своїх здібностей. Це допомагало задіяти в процесі всіх бажаючих членів сімей [11].

Готові елементи накопичувались у найбільш досвідчених і творчо обдарованих майстрів, які вміло створювали з них композицію і збирали готові вироби різного асортименту — комірці, манжети, сукні, хустини, парасольки, пальчата тощо... Вироби, виконані в техніці «ірландське мереживо», були популярні у великих містах різних континентів. Популярність коливалася залежно від напрямку моди. Мереживо було актуальним аж до Другої світової війни, після якої різко впав попит на предмети розкоші [11].

Елементи ірландського мережива можуть бути різноманітними. Сучасні варіанти виготовляються з однієї нитки або з кількох ниток різного волокнистого складу, кольору, фактури та товщини. Традиційне ірландське мереживо в'язалось із ниток бежевого чи молочного відтінку. Майстрині, які виготовляють вироби в'язаним мереживом, що походить від ірландського та набуло нових тенденцій, щедро використовують різноманітні варіанти пряжі для створення ексклюзивних виробів.

Спочатку почали виготовлятися речі з ниток різного волокнистого складу, фактури та кольору. Але при цьому вироби залишались монохромними. Пізніше почали експериментувати з поєднанням елементів, виготовлених із ниток різного кольору. При цьому вироби виглядали як поєднання елементів різних кольорів. Наприклад, квіти одного кольору, листочки іншого тощо... Останні два десятиліття переважають тенденції до ускладнення мережива шляхом використання елементів, які виготовляються з ниток кількох кольорів, фактур та товщини.

В Україні видається журнал для в'язальниць «Дуплет». У ньому висвітлюються майстер-класи українських майстринь, які навчають виготовлення певних мотивів для такого мережива; висвітлюються питання створення композиції та способи збирання елементів у готові вироби. Є спецвипуски, в яких описано вироби, виготовлені лише в цій техніці з урахуванням традицій та сучасних тенденцій моди.

Аналіз попередніх досліджень. Серед сучасних шанувальників прекрасного інтерес до ірландського мережива відроджується. Цьому сприяють дизайнери, що використовують цю техніку в'язання гачком. А. Вертен (Італія) почала використовувати для ірландського мережива широку кольорову гаму ниток, із яких вив'язує багатоколірні елементи. Її сукні «Есмеральда», «Едем», «Зірка Адама» намагаються повторити на всіх континентах земної кулі.

Відомі майстрині сучасного ірландського мережива — А. Атаманчук, О. Ейхельберг, М. Шеїна, Г. Єсаулова, М. Попова, Г. Пятова, І. Горчакова (Росія); О. Старостіна (Білорусь); О. Захар'їна, М. Горохович, М. Михальчук, А. Хлавнович, К. Полякова (Україна) та багато інших. Кожна з них має свій почерк та впізнана у стилістиці.

Однак затребувані не тільки сучасні моделі. Наприклад, на одруженні кронпринца Данії 2004 року наречена була одягнена в сукню кольору слонової кістки з вуаллю зі 100-річного ірландського мережива.

Найціннішим в ірландському мереживі є те, що воно й сьогодні залишається ручною роботою, яку неможливо автоматизувати. Створити в'язане мереживо може лише рука майстра. Початківці цього мистецтва мають вирішити багато питань з метою створення якісного одягу в такій техніці.

Оскільки вироби ексклюзивні, термін їх експлуатації має бути довгим. Крім задоволення естетичних смаків та ергономічних вимог замовника є й експлуатаційні (зносостійкість, формостійкість, еластичність).

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри те, що на сьогодні такий вид створення одягу все більше й більше поширюється, — він залишається ексклюзивним та мало вивченим науковцями. Нами не знайдено наукових досліджень щодо способів та особливостей виготовлення ірландського мережива. Тому стаття буде спиратись на особистий досвід та досвід майстрів, які працюють з використанням такої техніки.

Формулювання цілей статті. Метою даної статті є вивчення стану індустрії моди в сегменті створення сучасного ірландського мережива; пошук шляхів виготовлення в'язаних виробів з урахуванням естетичних, ергономічних та експлуатаційних вимог до таких виробів; надання практичних рекомендацій щодо трансформації конструктивної основи для лекал в'язаних суконь, яка б надала можливості для безпримірного методу виготовлення виробу.

Виклад основного матеріалу дослідження. На основі аналізу публікацій дизайнерів в'язаної моди в періодичних виданнях («Журнал мод», «Дуплет», «В'язання» тощо); магазинів майстринь ірландського мережива на електронних торгових майданчиках («Skrynya» (Україна) [8], «Ярмарка Мастеров» (Росія) [7], «Etsy» (США) [9] та інших); публікацій світлин в'язаних мереживних виробів у соціальних мережах («Instagram», «Pinterest» тощо) виявлено, що вже існують відомі торгові марки та бренди ірландського мережива.

Так, О. Старостіна (Білорусь) створила бренд «Ольга-Анастасія» [7]. Її вироби характе-

ризуються використанням елементів, виготовлених із ниток різного кольору, які поєднуються в полотно за певним візерунком. Вироби цього бренду вирізняються використанням білого тла, яке створюється елементами та сіточкою білого кольору. На цьому тлі розташовуються кольорові елементи, які створюють флористичні рисунки. Сіточка, якою поєднуються елементи, створюється тонким (0,35 мм) гачком швейними нитками.

А. Атаманчук (Росія) є власницею бренду «Аннора» [7]. Особливістю її виробів є використання традиційних елементів ірландського мережива, які часто в'язались «на бурдоні», з сучасної бавовняної пряжі. Кольорова гама виробів, як свідчить сама А. Атаманчук, відповідає кольорам, що присутні в тілі людини (білий, бежевий, червоний, чорний). Сіточка для з'єднання елементів створюється за допомогою голки.

А. Хлавнович (Україна) зібрала майстрів в одну майстерню з виготовлення в'язаних виробів [7]. Великою частиною замовлень є виробу, виконані у сучасній техніці «ірландське мереживо». Яскраві, неповторні, обов'язково помітні серед натовпу. Оскільки виробу виготовляє багато майстрів, то кожен з них є індивідуальним та відображає стиль майстра.

Майстриня В. Ус (Україна) заснувала торгову марку «Victoria Fashion» [7]. Вона зібрала найкращих майстринь України (й не тільки), які мають змогу у спеціалізованому магазині м. Трускавець продавати виробу, виготовлені в техніці «ірландське мереживо».

Р. Демидова (Росія) відкрила студію DeLase [7]. Примітним у роботі колективу є створення дорогих монохромних виробів з об'ємними елементами, поєднаними різними видами сіточки.

Зроблено висновок, що зацікавленість виробами ручної роботи у вигляді сучасного ірландського мережива зростає, оскільки збільшується кількість майстрів, які виготовляють такий вид мереживних виробів.

Результати дослідження. Водночас, незважаючи на велику популярність в'язаних гачком виробів, виготовлених у техніці ірландського мережива, на сьогодні недостатньо досліджень щодо особливостей їх дизайн-проекування та вимог до якості їх формоутворення.

При аналізі виробів, виготовлених у техніці сучасного ірландського мережива, визначено, що на даний час існують різні способи з'єднання елементів. Найпоширеніші перераховані нижче [10]:

1. Елементи прив'язуються гачком у процесі роботи один до одного.
2. Елементи мережива фіксуються на тканині чи планшеті, а між ними й навкруги вив'язується гачком сітка основи. Візерунок

сітки може використовуватися будь-який. Інструменти — традиційний гачок, люневільський гачок, голка.

3. Спочатку вив'язується сітка основи, і на неї за зразком пришиваються мотиви мережива.
4. Мотиви приметуються на тканину, створюючи композицію, а потім голкою вишивається сітка основи за принципом голчатого мережива. Можна з'єднувати елементи між собою стібками з ниток, а потім обшити ці нитки. Таке з'єднання називають бридами.
5. Мотиви мережива за візерунком пришиваються на товстий бавовняний тюль. Якщо елементи виконані з тонкої нитки тонким гачком, то можна як сітку використовувати тонкий напівпрозорий матеріал.
6. Комбінований метод, який передбачає різноманітні способи поєднання на різних ділянках полотна.

На основі детального аналізу інструментів, техніки, методів розташування елементів та способів їх поєднання в мереживне полотно розроблено загальну схему формоутворення мереживного полотна в стилі сучасного ірландського мережива (рис. 1).

На основі аналізу робіт відомих майстринь, таких як А. Вертен, А. Атаманчук, О. Старостина, М. Шеїна, О. Захар'їна та інших, котрі виготовляють в'язані виробу у вигляді сучасних інтерпретацій старовинної техніки «ірландське мереживо», з урахуванням власного досвіду, визначено, що елементи в'язаного виробу, які ще називають «мотивами», перед з'єднанням у ціле полотно мають бути попередньо підготовлені.

Подальші дослідження були спрямовані на експериментальні дослідження особливостей формоутворення з бавовняної мерсеризованої пряжі, яка є екологічною та в роботах майстрів ірландського мережива зустрічається найчастіше.

Для перевірки гіпотези щодо необхідності прання мотивів в'язаних виробів нами здійснено два експериментальні дослідження, які полягали в тому, що було здійснено порівняння площі мотивів до і після експерименту.

Зміну лінійних розмірів визначали окремо за загальною площею підготовлених досліджуваних в'язаних елементів до та після прання за певної температури й при наступному відпарюванні просушеного зразка. На міліметровому папері було зроблено мітки для вимірювання зміни лінійних розмірів після проведення волого-теплового оброблення. Розраховано площу, яку мали елементи до і після прання, та вираховано коефіцієнт зсідання елементів за формулою (1):

$$K_{зс} = 100 - \frac{S_{пн}}{S_{дп}} * 100; \quad (1)$$

Рис. 1. Структурна схема формоутворення мереживного полотна в стилі сучасного ірландського мережива

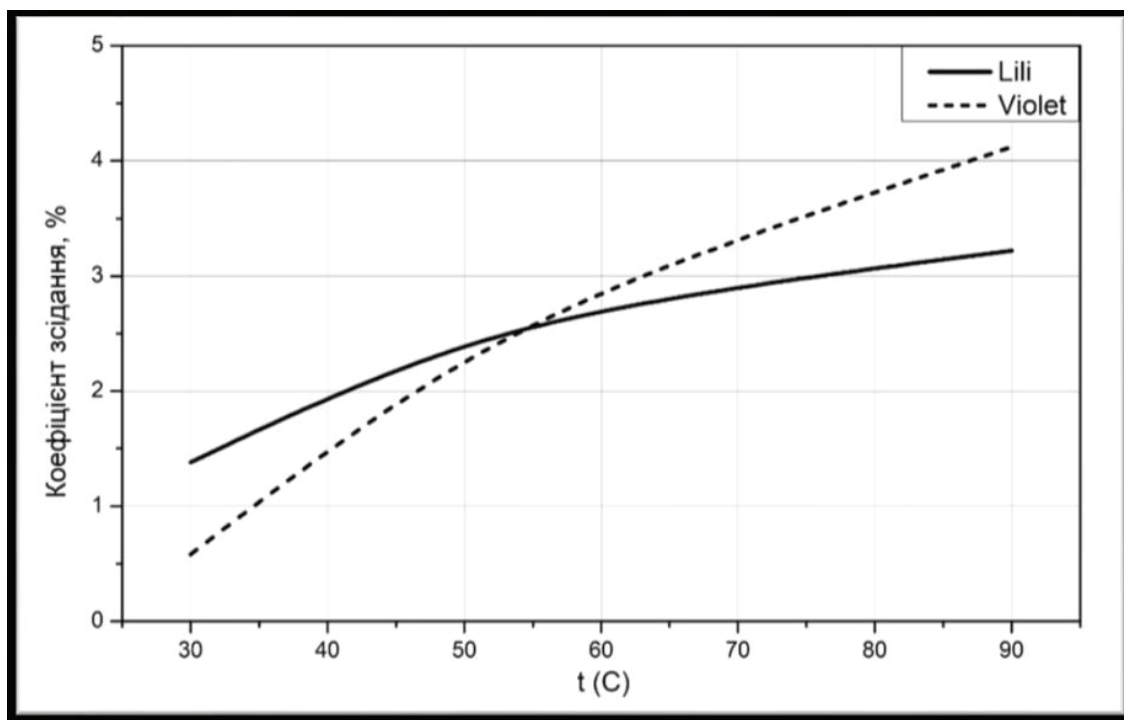

Рис. 2. Зміна величини коефіцієнта зсідання при зміні температури прання елементів в'язаного виробу

де $S_{\text{пп}}$ — площа елемента після прання за певної температури;

$S_{\text{дп}}$ — площа елемента перед пранням.

Експеримент 1. Його метою було здійснення аналізу зсідання елементів в'язаного виробу, які піддавались дії води за різних температур.

Для цього було вив'язано: контрольний зразок з пряжі YarnArt Lily (100 % бавовна 225 м / 50 г, гачок 1,75), площа якого становила 3259 мм², та чотири однакових елементи з цього виду пряжі; контрольний зразок з пряжі YarnArt Violet (100 % бавовна, 282 м / 50 г, гачок 1,0), площа якого становила 2211 мм², та чотири однакових елементи з цього виду пряжі.

Кожен елемент з обох видів пряжі піддавався пранню один раз за різних температур. Температура була встановлена наступна: 30°С, 45°С, 60°С, 90°С.

Отримані результати свідчать, що коефіцієнт зсідання пряжі YarnArt Lily і YarnArt Violet має однакову загальну тенденцію збільшуватись при підвищенні температури прання (рис. 2).

Експеримент 2. Було проаналізовано, як змінюються лінійні розміри в'язаних елементів, виготовлених із трьох різних видів пряжі, при пранні з однаковою температурою води (40°С) (рис. 3). При цьому було виготовлено по чотири різних в'язаних елементи з кожного виду пряжі (Babylo 20, Alize Miss, Анна 16).

Другий експеримент засвідчує, що елементи, виготовлені з одного виду пряжі, змінюють лінійні розміри орієнтовно однаково. Незначно деформуються мотиви з пряжі «Анна 16». Однак і вони зазнають змін відносно первинного вигляду.

Потрібно зауважити, що в експерименті використовувалися різноманітні за формою елементи, для виготовлення яких бралася пряжа різної товщини та відповідні гачки. Щільність в'язання однакова, оскільки елементи виготовлені одним майстром.

Отже, можна зробити висновок, що для збереження форми в'язаного виробу перед з'єднанням елементів слід здійснювати їх належну підготовку у вигляді прання за максимально можливою для цього виду пряжі температурою, просушування та пропарювання кожного з мотивів.

Наступні дослідження стосувались зміни лінійних розмірів виробу загалом. Фактор впливу — загальна маса в'язаного гачком виробу.

Для визначення змін, які необхідно внести в креслення базової конструкції виробу, проаналізовано відгуки (коментарі) таких майстрів, як А. Атаманчук, О. Ейхельберг, А. Добренчук та власний практичний досвід.

При вив'язуванні виробу майстри користуються кресленням конструкції прямої сукні прилягаючого силуету (така сукня найвигідніше підкреслює красу сучасного ірландського мережива). При цьому побудова креслення здійснюється без припусків на свободу руху, які зазвичай додаються по основних конструктивних лініях.

Для забезпечення хорошої посадки виробу на фігурі й усунення можливості деформації (запобігання обвисанню виробу та зміщенню композиційних елементів униз), у креслення конструктивної основи виробу вносяться зміни у вигляді підняття основних конструктивних ліній (грудей, талії, стегон, низу). Величина підняття залежить від розміру комірок сіточки. Що менші комірки, то стабільніше полотно, яке буде деформуватись мінімально. Так, при виготовленні весільної сукні (рис. 7) слід було зменшити довжину лекала, на яке приколювались мотиви для виготовлення сіточки, на 7 см. Для забезпечення хорошого прилягання виробу на ділянці лінії талії — розхил виточок збільшується.

На рис. 4 наведено основні лінії трансформації конструктивної основи виробу з урахуванням можливості майбутньої деформації полотна під впливом загальної маси виробу.

На основі практичного досвіду визначено, що велике значення має розмір виробу, котрий прямо впливає на вагу і, як наслідок, на деформацію в'язаного полотна.

Внесені зміни до конструктивної основи виробу мають стати основою для виготовлення лекал майбутньої в'язаної сукні. При вмілому врахуванні особливостей дизайн-проектування таких суконь є можливість безпримірного (дистанційного) методу виготовлення в'язаних гачком виробів у техніці «ірландське мереживо».

При дизайн-проектуванні весільної сукні було проведено аналіз загальних підходів у роботах майстрів, що займаються в'язанням гачком у техніці ірландського мережива (А. Атаманчук, О. Старостіної, А. Вертен, О. Величко, О. Захар'їної та ін.).

Результатом аналізу стала розроблена структура етапів дизайн-проектування сукні (рис. 5). Загальне проектування пропонується розділити на чотири етапи: попередній, конструкторський, технологічний та кінцевий.

Попередній етап розпочинається з пошуків творчого джерела, у тому числі через аналіз досвіду виготовлення робіт із використанням аналогічної техніки. Здійснюється деталізація ескізу шляхом визначення орієнтовних місць розташування елементів мережива на виробі, як наслідок — на полотні деталей виробу.

Конструкторський етап полягає у виготовленні креслення конструктивної основи виробу, внесенні змін з урахуванням можли-

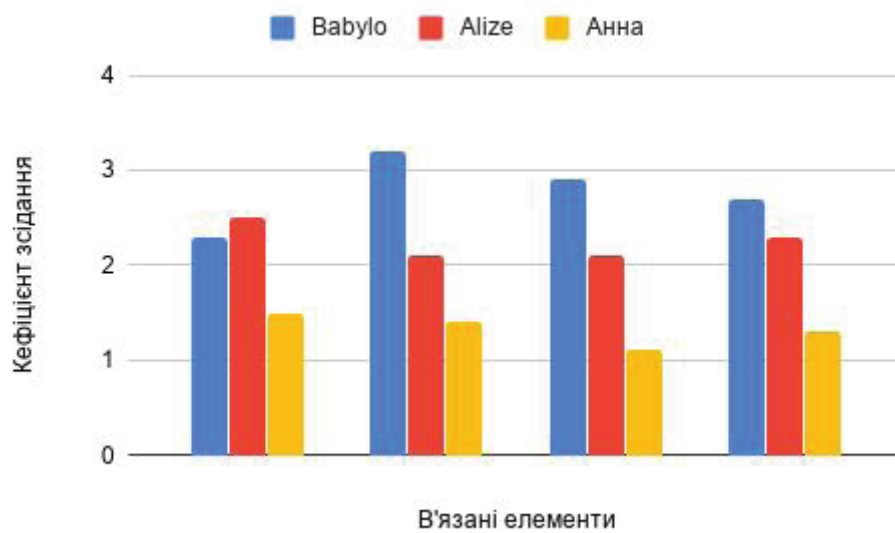

Рис. 3. Діаграма зміни лінійних розмірів в'язаних елементів при пранні водою однієї температури

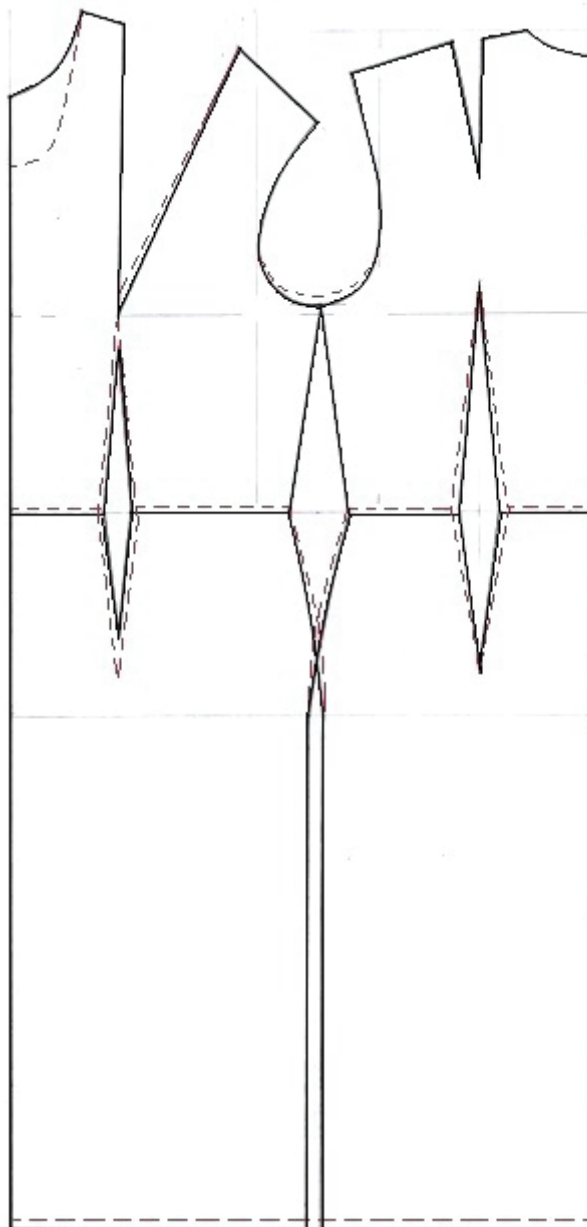

Рис. 4. Трансформація конструктивної основи виробу для використання при в'язанні виробу в техніці «ірландське мереживо»

вої деформації сіточки, якою поєднуються елементи, та виробу загалом. Модельні зміни, які необхідно внести в конструктивну основу виробу, базуються на деталізованому ескізі та виконуються з урахуванням пропорцій. Саме вони є основою для виготовлення лекал виробу.

Попередньо розроблені та виготовлені елементи мережива (технологічний етап) розташовуються на лекалах згідно з деталізованим ескізом. При використанні манекена елементи можуть бути розташовані на ньому або на макеті виробу, виготовленому з тканини. Примірюючи макет виробу на манекені, можна перевірити доцільність розташування певних

елементів у визначених місцях (візуально можна оглянути виріб спереду, ззаду, збоку та визначити проблемні місця).

При використанні планшета елементи розташовуються на лекалах з паперу (або тканини) і в майбутньому мають поєднуватись між собою на площині. У цьому випадку дизайнер повинен мати високий ступінь розвитку просторової уяви, щоб елементи були розташовані на необхідних місцях та в готовому виробі виглядали гармонійно.

Кінцевий етап передбачає заправлення кінців ниток в елементи роботи, перевірку якості виготовлення сіточки, додаткове зміцнення

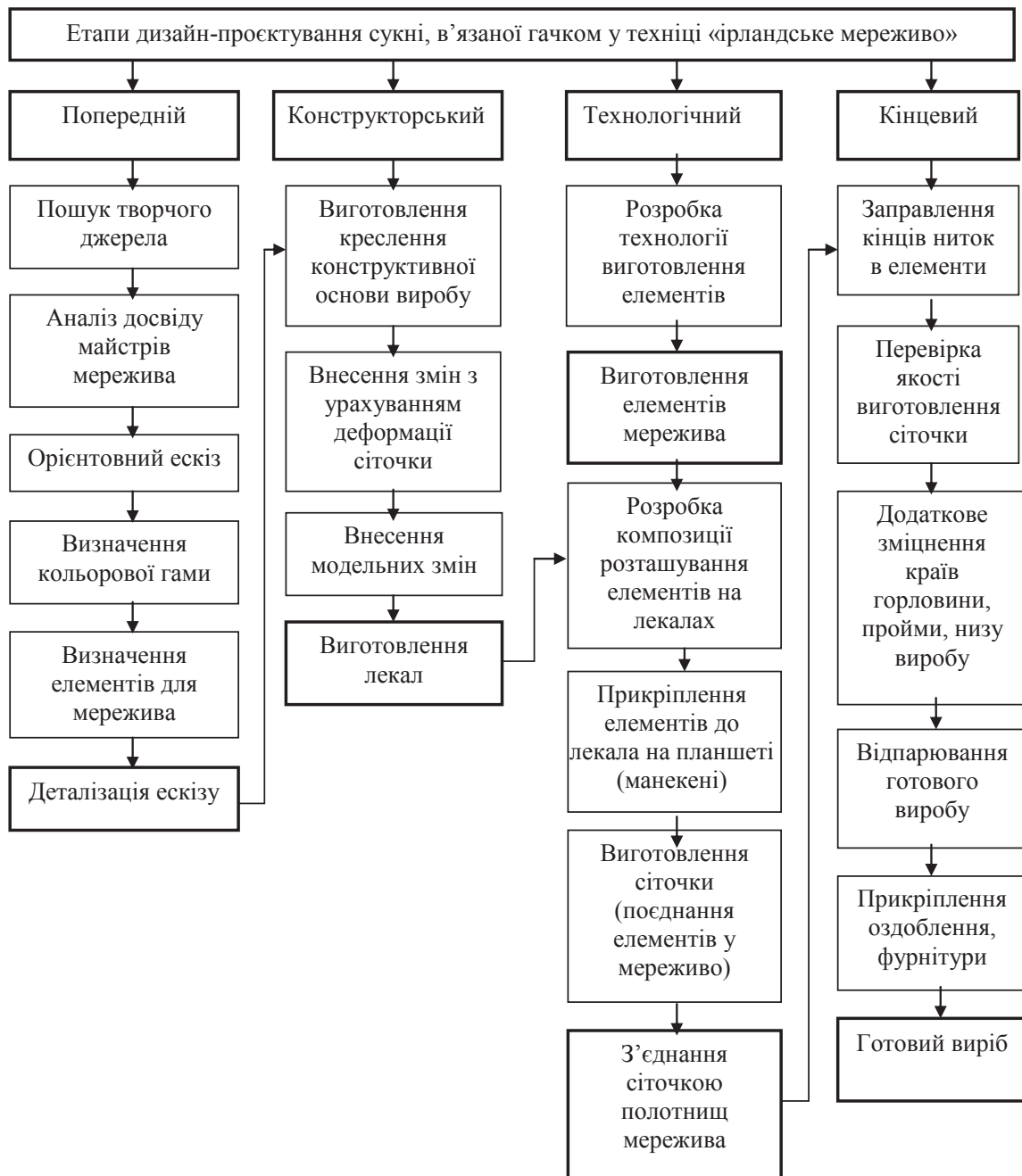

Рис. 5. Етапи дизайн-проектування в'язаної гачком сукні

Рис. 6. Деталізація ескізу весільної сукні

Рис. 7. Весільна сукня, виготовлена в сучасній техніці ірландського мережива (авторська робота)

країв виробу, відпарювання. За наявності оздоблення чи фурнітури — виконуються оздоблювальні роботи. Певні етапи роботи можуть бути відсутніми або переставленими місцями в послідовності виконання (залежно від зовнішнього вигляду виробу, призначення, умінь майстра та побажань замовника).

Як результат дизайн-проектування великої сукні, в'язаної гачком, на рисунку 6 наведено деталізований ескіз сукні. Світліни виготовленої сукні наведено на рисунку 7.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Враховуючи вищевказані дослідження методів формоутворення в'язаних гачком виробів, які виконані в техніці «ірландське мереживо», визначено, що такі вироби підлягають деформації під час експлуатації та у процесі відновлення зовнішнього вигляду шляхом прання. Запропоновано можливі способи зменшення деформаційних процесів мереживних виробів у процесі їх проектування та виготовлення. Проаналізовано способи з'єднання елементів виробів та взаємозалежність методів створення об'ємної форми, експлуатаційних характеристик готових виробів. Набули подальшого розвитку: систематизація даних щодо формоутворення мереживного полотна в стилі сучасного ірландського мережива; етапів дизайн-проектування в'язаної гачком сукні; запропоновано шляхи зменшення деформації мереживних виробів у процесі їх проектування та виготовлення шляхом внесення змін у конструктивну основу виробу при виготовленні лекал.

Наведені вище дослідження можуть стати основою для наступних розвідок з цієї теми, якими є технологія формоутворення безшовного з'єднання елементів виробу та комбінаторні засоби створення композиції в'язаних виробів, виконаних в техніці «ірландське мереживо».

Література:

1. Восхитительное ирландское кружево. Разновидности традиционного ирландского кружева // Иногда я тут живу... : [блог msalisca]. 20.04.2013 в 20:50. URL : <https://msalisca.livejournal.com/17398.html> (дата звернення : 27.10.2019).
2. Жигмунд И. Платья начала XX века из ирландского кружева // Кино и образ : Мои размышления о работе художников по костюмам в кино и немного об истории костюма : [блог Ирины Жирмунд (la_gatta_ciara)]. 05.06.2011 в 21:25:00. URL : <https://la-gatta-ciara.livejournal.com/48174.html> (дата звернення : 27.01.2020).
3. Ирландское кружево от Аси Вертен : вебсайт. [2020]. URL : <https://asiaverten.com/cat/master-klassy-na-motivy> (дата звернення : 27.01.2020).
4. Ирландское кружево платье : [каталог товаров] // Ярмарка Мастеров : официальный сайт. [2006–2020].

URL : https://www.livemaster.ru/search.php?vr=0&search_type=1&search=ирландское+кружево+платье&sectiontype=1 (дата звернення : 27.01.2020).

5. Искусство Ирландии // Википедия : свободная энциклопедия. [Відредаговано 15.09.2019 о 18:16]. URL : https://ru.wikipedia.org/wiki/Искусство_Ирландии (дата звернення : 27.01.2020).
6. Ирландське мереживо і сучасні модні тенденції // Корисні поради. 26.05.2016. URL : <http://dovidkam.com/krasa/irlandske-merezhivo-i-suchasni-modni-tendenci%D1%97.html> (дата звернення : 27.01.2020).
7. Офіційний сайт «Ярмарка мастеров». [2006–2020]. URL : <https://www.livemaster.ru> (дата звернення : 27.01.2020).
8. Офіційний сайт «Скrynya» : Handmade ярмарок. [2020]. URL : <https://skrynya.ua/ru> (дата звернення : 27.01.2020).
9. Офіційний сайт «Etsy». [2020]. URL : <https://www.etsy.com> (дата звернення : 27.01.2020).
10. Чижик Т. Б., Чижик М. В. Вязание ирландским кружевом. Изд. 2-е. Ростов-на-Дону : Феникс, 2005. 250 с. (Это модно).
11. Irish lace // Wikipedia : the free encyclopedia. [Відредаговано 31.12.2019 о 00:17]. URL : https://en.wikipedia.org/wiki/Irish_lace (дата звернення : 27.01.2020).

References:

1. Voskhittelnoe irlandskoe kruzhevo. Raznovidnosti traditsionnogo irlandskogo kruzheva [Exquisite Irish lace. Varieties of Traditional Irish Lace]. msalisca. (2013, April 20). *Inogda ya tut zhivu...* [Sometimes I live here ...] [Blog]. Retrieved from <https://msalisca.livejournal.com/17398.html>. (In Russian).
2. Zhigmund, I. (la_gatta_ciara). (2011, June 5). *Platya nachala XX veka iz irlandskogo kruzheva* [Dresses of the beginning of the twentieth century from Irish lace]. *Kino i obraz* [Cinema and image]. Retrieved from <https://la-gatta-ciara.livejournal.com/48174.html>. (In Russian).
3. *Irlandskoe kruzhevo ot Asi Verten* [Irish Lace by Asia Verten]: official site. (2020). Retrieved from <https://asiaverten.com/cat/master-klassy-na-motivy>. (In Russian).
4. *Irlandskoe kruzhevo plate* [Irish lace dress]. (2006–2020). *Yarmarka Masterov* [Fair Masters]: official site. Retrieved from https://www.livemaster.ru/search.php?vr=0&search_type=1&search=ирландское+кружево+платье&sectiontype=1. (In Russian).
5. *Iskusstvo Irlandii* [Art of Ireland]. (2019). Retrieved from September 15, 2019, from Wikipedia: https://ru.wikipedia.org/wiki/Искусство_Ирландии. (In Russian).
6. *Irlandske merezhivo i suchasni modni tendentsii* [Irish lace and contemporary fashion trends]. (2016, May 26). *Korysni porady* [Useful tips]. Retrieved from <http://dovidkam.com/krasa/irlandske-merezhivo-i-suchasni-modni-tendenci%D1%97.html>. (In Ukrainian).
7. *Yarmarka masterov* [Fair Masters]: official site. (2006–2020). Retrieved from <https://www.livemaster.ru>. (In Russian).
8. *Skrynya: Handmade yarmarok* [Skrynya: Handmade fair]: official site. (2020). Retrieved from <https://skrynya.ua/ru>. (In Ukrainian).
9. *Etsy*: official site. (2020). Retrieved from <https://www.etsy.com>.
10. Chizhik, T. B. & Chizhik, M. V. (2005). *Vyazanie irlandskim kruzhevom* [Irish Lace Knitting] (2nd ed.). Rostov-on-Don: Feniks. (In Russian).
11. *Irish lace*. (2019). Retrieved from December 31, 2019, from Wikipedia https://en.wikipedia.org/wiki/Irish_lace.

Рецензент: Нікуліна А. В., кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри технологій і дизайну,
Українська інженерно-педагогічна академія

Стаття надійшла до редакції 13.02.2020